

Den 11. Thule-Ekspedition til Nord-Grønland.

Geografisk Tidsskrift, Bind 23 (1915)

Link til pdf:

http://img.kb.dk/tidsskriftdk/pdf/gto/gto_0023-PDF/gto_0023_69010.pdf

Link til webside:

<http://tidsskrift.dk/visning.jsp?markup=&print=no&id=69010>

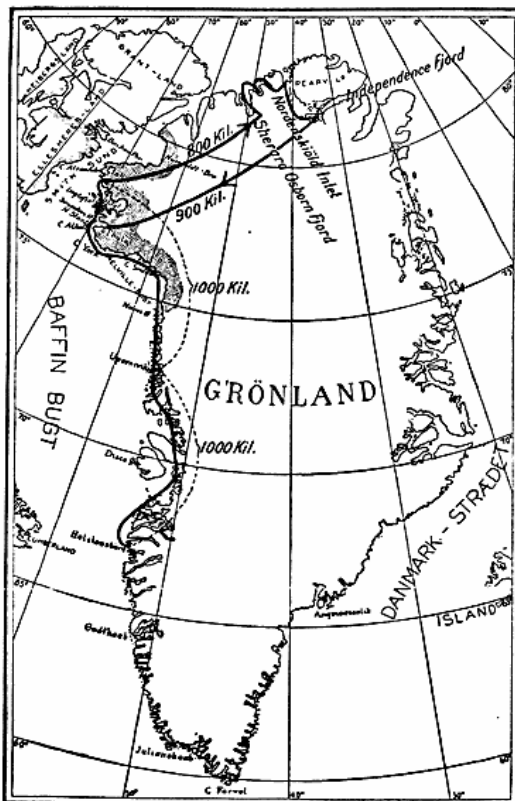
pdf genereret den : 22/5-2008

Den II. Thule-Ekspedition til Nord-Grønland.

I.

Slæderejse til Forbindelseslandet mellem Independencefjord og Nordenskiöld's Inlet frem og tilbage over Indlandsisen.

Som det maaske vil erindres, maatte Freuchen og jeg i 1912 paa den 1. Thule-Ekspedition sætte Kursen hjemover uden at have været i Stand til at trænge helt igennem det nyopdagede Adam Bierings Land til Omegnen af Nordenskiöld's Inlet og Sherard Osbornes Fjord. Vi havde paa det Tidspunkt, hvor Bestemmelsen om Hjemrejsen blev taget, tilbragt over fire Maanteder paa en uafbrudt og meget strabadserende Rejse gennem ukendte Egne, og saa snart det var lykkedes os at kortlægge Bunden af Independencefjord med nærmeste Omegn og derigennem fastslaaet, at Grønland var

landfast med Pearyland — var det derfor baade af Hensyn til os selv og vore Hunde nødvendigt at søge Hjemrejse over Indlandsisen og opsætte Udforskningen af de sidste ukendte Egne af Grønland til et mere bejligt Tidspunkt, hvor Arbejdet kunde begyndes med friske Kræfter.

Allerede i Vinteren 1914 blev det første Forsøg paa at realisere Ekspeditionen foretaget med Freuchen som Leder; men et Fald gennem en Bræspalte under Opstigningen til Indlandsisen nødte ham til at gøre Venderejse, og det har senere ikke været ham muligt at komme af Sted, da han ved omtalte Fald havde faaet sin Theodolit ødelagt.

Imidlertid staar denne Ekspedition stadig som et uindfriet Løfte fra vor arktiske Station, og da den af forskellige praktiske Grunde meget gærne skulde være fra Haanden, inden jeg lægger ud paa min fleraarige etnografiske Rejse til de amerikanske Eskimoer, vil jeg gøre et Forsøg paa at realisere den dette Aar med følgende Ledsagere:

Peter Freuchen som Kartograf,
Stud. mag. Lauge Koch som Geolog
og to Eskimoer fra Kap-York-Distriktet.

Planen gaar i Korthed ud paa følgende:

Afrejse fra København den 1. April og Ankomst til Holsteinsborg i Sydgrønland ca. 20. April. Herfra vil mit Ekspeditionsskib »Kap York« føre os videre nordpaa, saafremt Forholdene tillader det; hvis ikke, paabegyndes Slæderejsen allerede her, og ved at forcere Rejsen frem gennem de danske Kolonier op til Upernivik ved stadig for hver Dagsrejse at skifte Hundespan, haaber jeg at kunne være i Thule saaledes, at Indlandsisen kan bestiges senest 1. Juni. Kursen sættes fra Clemens Markhams Bræ mod Sherard Osbornes Fjord, ca. 600 Kilometer over Indlandsisen, og saafremt det viser sig muligt at komme ned her, rejser man videre herfra til Nordenskiöld's Inlet og Forbindelseslandet mellem denne og Independencefjord.

Lykkes det ikke at komme ned i Sherard Osbornes Fjord, vil man søge direkte til Adam Bierings Land og herfra prøve at finde Vej til de ukendte Omraader, der skal kortlægges.

10.—15. August maa man være klar til Tilbagejseren over Indlandsisen for at naa Skib ved

Thule, hvorfra Hjemrejsen foretages med »Kap York« i Begyndelsen af September.

Det skal være Ekspeditionens Hovedopgave at undersøge og kortlægge Forbindelseslandet mellem Independencefjord og Nordenskiöld's Inlet, Victoria Inlet og Sherard Osbornes Fjord.

Undersøgelserne af disse Egne vil foruden de geografiske Resultater kunne byde paa meget interessante etnografiske Opgaver, idet det vil være af Vigtighed for Teorien om Eskimoernes Vandringer at faa konstateret, hvorvidt der inde i de foroven nævnte store Fjorde skulde kunne findes eskimoiske Vinterhuse eller ej. Som bekendt er der paa Pearyland fundet Teltringe, men aldrig Vinterhuse, hvilke paa Østkysten af Nordgrønland har deres Nordgrænse ved Sophus Müllers Næs og Eskimonæsset paa henholdsvis Amdrups og Holms Land, medens Nordgrænsen paa selve Vestkysten af Grønland er Egnen omkring Humboldtsbræen og Hazen Lake paa Grants Land. For at faa et fuldstændigt Kendskab til Eskimoernes Vandringer mangler man saaledes endnu Undersøgelsen af de store Fjorde ved Nares Land og Nordvestkysten af Pearyland.

Af de geologiske Opgaver, der vil kunne komme til at ligge for under Ekspeditionen, skal blot følgende antydes:

Medens hele Vest- og Østgrønland gennem det sidste Aarhundrede er bleven geologisk undersøgt af forskellige Ekspeditioner, staar Strækningen Sherard Osbornes Fjord til Pearyland med dettes store ukendte Fjorde, de mest utilgængelige, stadig som det manglende Mellemlid mellem Øst- og Vestkyst; før Undersøgelser her er bleven foretagne, vil vi derfor ikke kunne danne os noget fuldstændigt geologisk Billede af Grønland. Paa samme Maade som Kysterne og Fjordene heroppe i det allernordligste endnu venter paa at blive kortlagt, vil Slutstenen paa de geologiske Opdagelser først kunne sættes ved en Undersøgelse af disse Egne, og vi bør sætte en Ære i, at dette Arbejde, der i en vis Forstand bliver afsluttende, maa kunne blive udført af en dansk Geolog.

Det vides, at der paa Pearyland findes en Bjærgkæde, der antagelig danner en Fortsættelse af det Bjærgsystem, der er paavist paa Grinnell Land. Det vil derfor blive et af Ekspeditionens Formaal at undersøge Udbredelsen og Alderen af denne Bjærgkæde.

Som bekendt strækker Pearyland sig som et isfrit og tildels snebart Alpeland norden for Ind-

landsisen, og dette mærkelige Forhold vil jo i det hele yde et paa disse Breddegrader ualmindelig gunstigt Operationsfelt for geologisk Arbejde i Almindelighed.

Da den samlede Rejse frem og tilbage over Indlandsisen vil have en Udstrækning af ca. 2000 Kilometer, vil der under denne ogsaa blive Lejlighed til at foretage forskellige Undersøgelser over Indlandsisens fysiske Forhold.

Foruden de her skitserede Arbejder vil der under hele Ekspeditionen blive ført omhyggelige meteorologiske Dagbøger, ligesom der vil blive foretaget botaniske og zoologiske Indsamlinger.

Ekspeditionen vil ligesom den 1. Thule-Ekspedition helt igennem blive baseret paa en eskimoisk Udrustning, saaledes at der leves af Jagt samtidig med at de videnskabelige Interesser varetages.

Ekspeditionen udrustes og bekostes af min Station Thule, der ledes gennem en Komité, hvis Formand er Ingeniør H. Ib. Nyboe. Det videnskabelige Arbejde, der er, og ogsaa i Fremtiden vil blive gjort fra denne Station, har imidlertid gjort det ønskeligt, at vi træder i mere direkte Forbindelse med Videnskabsmænd, og der er derfor dannet en videnskabelig Komite, bestaaende af:

Professor, Dr. phil. H. Jungersen,
Kaptajn I. P. Koch,
Professor O. B. Bøggild,
Professor H. P. Steensby,
Museumsinspektør, Dr. phil. C. H. Ostenfeld.

Ekspeditionen haabes at være gennemført til Efteraaret, saaledes at jeg vil kunne være tilbage igen i Kjøbenhavn til November.

II.

Foraars- og Sommerekspedition til Undersøgelse af Melville-Bugten.

Man maa imidlertid paa alle arktiske Ekspeditioner regne med Eventualiteter, der kan blive af en saadan Art, at det ikke lader sig gøre at gennemføre en Rejse indenfor det Tidspunkt, som oprindeligt var beregnet, og jeg har derfor, saafremt det ikke skulde lykkes mig at trænge saa hurtigt frem til Thule, at Indlandsisen kan bestiges 1. Juni, hvilken Dag er sat som yderste Frist — planlagt en anden Ekspedition.

I saa Fald er der nemlig en Opgave i Stationens umiddelbare Nærhed, der ligger og venter paa sin Løsning, og det er en kartografisk, geologisk, botanisk, zoologisk og etnografisk-arkæologisk Undersøgelse af den store, endnu ikke videnskabeligt undersøgte Melvillebugt, der strækker sig mellem Uperniviks og Kap Yorks Distrikt.

Kyststrækningen her er af den største Interesse i geografisk Henseende, og da jeg netop her fra talrige Slæderejser kender alle Lokalteter, men blot ikke tidligere har haft Lejlighed til specielle Undersøgelser, der kræver særlige Forberedelser, vil disse nu — paa Grund af det Forudkendskab, jeg har til Egnen — kunne tilendebringes paa en Foraars- og Sommerrejse.

Særlig Vigtighed af flere Grunde har det som det geografiske Forbindelsesled mellem de danske Kolonidistrikter og Kap-York-Distriktet, og det er at forvente, at en saadan Undersøgelse af Melvillebugten vil give værdifulde Oplysninger om de gamle Eskimovandringer. Det er saa meget mere vigtigt at undersøge denne Kyst i saa Henseende, som Eskimoerne maa have passeret denne Strækning for at komme til nuværende dansk Vestgrønland. Den Omstændighed, at Kyststrækningen har været ubeboet, saa længe den danske Kolonisation har varet, gør, at man kan vente at træffe Husrester i en særlig ren eskimoisk Form. Man behøver ikke her at have stort Arbejde med at udskille, hvad der er af senere evropæisk-paavirket Oprindelse.

Det er ikke usandsynligt, ogsaa efter de Iagttagelser, jeg allerede har gjort, at man i Melvillebugtens Husrester, Grave o. s. v. vil kunne finde direkte Vidnesbyrd om forskellige Eskimostømme, der til forskellige Tider har passeret her.

Den Maade, hvorpaa Undersøgelserne vil blive foretaget er følgende:

- 1) Opdagelse og Iagttagelse af Resterne fra den eskimoiske Bebyggelse.
- 2) Bestemmelse af Resternes Art (Husruiner, Telt-ringe, Køddepoter, Affaldsdynger).
- 3) Bestemmelse af deres Beliggenhed i Henhold til Kysten og Terrænet: om Husruinerne ligger enkeltvis eller i Grupper, Gravenes Beliggenhed o. s. v.

- 4) Iagttagelse af Resternes alm. Tilstand og Præg af Alder. Opmaaling og Beskrivelse og Resterne af deres geografiske Forekomst. Fotografering, Tegning, Skitsering af disse.
- 5) Indsamling af etnografiske Objekter med nøjagtig Opgivelse af hvorfra de stammer, og hvor i arkæologisk Forstand de er fundne.
- 6) Eventuelt Gravninger, om Frost og Tid tillader det.
- 7) Under hele Arbejdet i Marken søges Oplysninger hos de ledsagende Eskimoer m. H. t. hvert enkelt Fund, dets Art, Anvendelse, Alder, Herkomst o. s. v.

M. H. t. de øvrige forannævnte Opgaver, saa vil alt det, der her vil blive foretaget af geologisk, zoologisk og botanisk Art være nyt og Undersøgelserne vil blive foretaget paa samme Maade her som foran nævnt m. H. t. de ukendte Omraader i Omegnen af Pearyland; dog vil de zoologiske Undersøgelser blive udvidet i betydelig Grad, idet man her ved Hjælp af Baad eller mulig selve »Kap York« vil kunne komme til at foretage Undersøgelser i aabent Vand med Bundskrabninger.

Der vil ogsaa her være udmærket Lejlighed til under det kartografiske Arbejde at studere de store Melvillegletsjere, som man ganske savner Detaillendskab til, ligesom der ogsaa muligvis vil kunne blive Lejlighed til en Tur ind over Indlandsisen for at studere Højdeforholdene.

Endelig skal jeg til Slut blot gøre opmærksom paa, at disse to Ekspeditionsplaner, der er omtalt i det foregaaende, kun er at betragte som et Led i de forskellige videnskabelige Undersøgelser, der vil kunne blive foretagne med Stationen Thule som Basis.

Og det er ikke mindst Hensynet til dette Forhold, der har rejst Ønsket om et Samarbejde med en permanent videnskabelig Komité, der gennem sin Sammensætning repræsenterer vore mest fremragende Fagmænd paa de respektive Videnskabers Omraader.

Knud Rasmussen.